

1. ΠΙΣΩ ΣΤΙΣ ΧΑΜΗΛΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

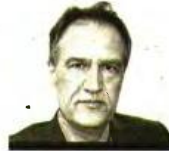
Ημ. Έκδοσης: . . . 13/09/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 13/09/2025

Σελίδα: 45

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

Πίσω στις χαμηλές προσδοκίες

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΤΣΑΚΟΝΑ

Ήταν τέτοιες μέρες πριν από δύο χρόνια που οι εξελίξεις στις ελληνοτουρκικές σχέσεις επέτρεπαν κάποια αισιοδοξία. Ειδικά όσον αφορά την Ελλάδα πολλοί θεωρούσαν ότι η «κουλούρα του διαλόγου και της επίλυσης» δεν διακατείχε μόνον την ηγεσία της νέας ισχυρής κυβέρνησης που είχε προκύψει λίγο νωρίτερα (Ιούνιος 2023) από τις εθνικές εκλογές, αλλά και τις ηγεσίες των δύο μεγαλύτερων κομματικών σχηματισμών που συνέθεταν τότε την αξιωματική αντιπολίτευση, ενώ και τα επιχειρήματα της «εθνικολαϊκιστικής» πλευράς της κυβερνητικής παράταξης που τάσσονταν κατά του διαλόγου είχαν περιθωριοποιηθεί. Οι συνθήκες έμοιαζαν πράγματι πρόσφορες για αποφάσεις ενός πολιτικά ισχυρού πρωθυπουργού που θα τολμούσε στη βάση ενός καλά επεξεργασμένου «οδικού χάρτη» να επιχειρήσει το επόμενο θαρραλέο βήμα. Έναν χρόνο μετά (Σεπτέμβριος 2024) Μητσοτάκης και Ερντογάν συναντήθηκαν στο περιθώριο της ΓΣ του ΟΗΕ και αφού έκαναν επισκόπηση της προόδου στον «πολιτικό διάλογο» και τη «θετική ατζέντα», συμφώνησαν να εντατικοποιήσουν τη συνεργασία τους στο Μεταναστευτικό ενώ παράλληλα ανέθεσαν στους υπουργούς των Εξωτερικών να προετοιμάσουν τη σύγκληση του επόμενου Ανώτατου Συμβουλίου Συνεργασίας Ελλάδας - Τουρκίας στην Αγκυρα τον Ιανουάριο του 2025, στη βάση της Διακήρυξης των Αθηνών (Δεκέμβριος 2023).

Με την σύγκληση του Ανώτατου Συμβουλίου Συνεργασίας ακόμη να αναβάλλεται, η πιθανή συνάντηση Μητσοτάκη - Ερντογάν σε λίγες μέρες στη Νέα Υόρκη δεν προοιωνίζεται κάποια πρόοδο. Και τούτο διότι από την προηγούμενη συνάντησή τους μέχρι και σήμερα οι αρνητικές εξελίξεις δεν περιορίζονται μόνον στο εσωτερικό μέτωπο στην Ελλάδα (πολιτική αποδυνάμωση ή/και απονομιμοποίηση της κυβέρνησης, διαφοροποίηση της μείζονος αντιπολίτευσης στο ζήτημα της αντιμετώπισης της Τουρκίας, δυναμική επανάκαμψη της πολιτικής του «μη διαλόγου» ή/και της «πολιτικής της ακινησίας» από δύο πρώην πρωθυπουργούς της κυβερνητικής παράταξης). Ιδιαίτερα αρνητικές υπήρξαν οι εξελίξεις και σε παγκόσμιο και περιφερειακό επίπεδο, δηλαδή σε σχέση με το πλαίσιο εντός του οποίου αναπτύσσονται οι ελληνοτουρκικές σχέσεις. Πράγματι, τόσο οι αντιλήψεις του προέδρου Τραμπ που σύντομα έγιναν πράξη (διάβρωση ή/και κατάργηση διεθνών κανόνων και κατိσχυσή της λογικής της ισχύος στις διεθνείς σχέσεις, επιθετική στάση έναντι του διεθνούς δικαίου, της πολυμέρειας και των διεθνών οργανισμών) όσο και οι ειδικότερες επιλογές του έναντι της Ρωσίας σε σχέση με τον ρωσοουκρανικό πόλεμο και έναντι του Ισραήλ σε σχέση με τα τεκταινόμενα στη Μέση Ανατολή, ενίσχυσαν τις αναθεωρητικές αντιλήψεις

και φιλοδοξίες του προέδρου Ερντογάν έναντι του ευρύτερου περιφερειακού περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο εντάσσονται και οι σχέσεις της Τουρκίας με την Ελλάδα. Στο νέο περιβάλλον τα «αναθεωρητικά κράτη» (Τουρκία) θεωρούν ότι δικαιούνται να έχουν υψηλές προσδοκίες, τις οποίες μάλιστα μπορούν - εάν διαθέτουν την ανάλογη ισχύ - και να επιβάλλουν μιας και οι κανόνες της διεθνούς δικαιοσύνης συνεχώς διαβρώνονται ή/και καταργούνται.

Επιπρόσθετα, οι εξελίξεις - ειδικά τους τελευταίους τρεις μήνες - στην Ανατολική Μεσόγειο, κεντρικό πλέον χώρο ανάπτυξης της ελληνοτουρκικής αντιπαράθεσης, κάθε άλλο παρά οικοδόμησαν πάνω στο κεκτημένο της επαναπροσέγγισης. Αντιθέτως, ανέδειξαν την περαιτέρω αποδυνάμωση τόσο του «πνεύματος» όσο και του «γράμματος» της Διακήρυξης των Αθηνών, επιβεβαίωσαν την απόσταση μεταξύ των θέσεων των δύο χωρών όσον αφορά την οριοθέτηση θαλασσίων ζωνών (οι «οριοθετήσεις» της μιας πλευράς αμφισβητήθηκαν και επισήμως καταγγέλθηκαν στον ΟΗΕ από την άλλη) και ενίσχυσαν τη σταθερά ελλειμματική «σχέση εμπιστοσύνης» μεταξύ τους, με αποτέλεσμα την εμφάνιση μιας - ακόμα συνεχιζόμενης - διεγκυστίνας αποτρεπτικών μηνυμάτων από κάθε πλευρά προκειμένου να αποφευχθούν κινήσεις στο πεδίο τις οποίες η κάθε πλευρά αξιολογεί ως προσπάθεια επιβολής τετελεσμένων («απάντηση» της Τουρκίας στον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό που υπέβαλε η Ελλάδα και προσομοιάζει στον «Χάρτη της Σεβίλλης» με δικό της σχεδιασμό και χάρτη που προσομοιάζει στη «Γαλάζια Πατρίδα»).

Με τόσα «βαρίδια» η επικείμενη συνάντηση Μητσοτάκη - Ερντογάν μπορεί να αφορά τη συνέχιση του ελληνοτουρκικού διαλόγου με τρόπο ίσως «μη εθιμοτυπικό» και «δομημένο», όπως σημείωσε ο έλληνας ΥΠΕΞ, αλλά σε κάθε περίπτωση «σοβαρά περιορισμένο» με απουσία ουσιαστικής συζήτησης για τα μείζονα ζητήματα «υψηλής πολιτικής» και με μοναδική δυνατότητα επικέντρωσης στην ενίσχυση των ήδη κεκτημένων της διμερούς «θετικής ατζέντας» σε διάφορους τομείς «χαμηλής πολιτικής», καθώς και των (στρατιωτικών) Μέτρων Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης που μπορούν να συμβάλουν στην εξάλειψη αδικαιολόγητων εντάσεων. Πρόοδο - έστω και περιορισμένη - θα συνιστούσε επίσης μια συμφωνία των δύο ηγετών όσον αφορά την ημερομηνία πραγματοποίησης του Ανώτατου Συμβουλίου Συνεργασίας, έστω και με κύριο αντικείμενο τα παραπάνω «μικρά και ολίγα» της «χαμηλής πολιτικής» και της οικοδόμησης εμπιστοσύνης.

Ο Παναγιώτης Τσακόνas είναι καθηγητής Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και επικεφαλής του προγράμματος εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας στο [EUAMEMT](http://www.EUAMEMT)